Įstatymas skelbtas: Žin., 2000, Nr. 90-2777
Neoficialus įstatymo tekstas

LIETUVOS RESPUBLIKOS

POLICIJOS VEIKLOS

ĮSTATYMAS

2000 m. spalio 17 d. Nr. VIII-2048
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato Lietuvos policijos (toliau – policija) paskirtį, veiklos principus ir teisinius pagrindus, policijos uždavinius, organizacinę struktūrą, policijos bendradarbiavimo su gyventojais, visuomeninėmis organizacijomis, savivaldybių ir kitomis Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos valstybių narių, kitų užsienio valstybių institucijomis, įstaigomis ar tarptautinėmis organizacijomis pagrindus, policijos pareigūnų įgaliojimus, teises, pareigas, atsakomybę ir prievartos panaudojimo teisėtumo sąlygas, Europos Sąjungos ir asocijuotų Šengeno valstybių narių teisėsaugos pareigūnų teises ir pareigas vykdant bendras operacijas Lietuvos Respublikos teritorijoje, policijos įstaigų finansavimo šaltinius ir formas.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo priede.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-444, 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. 130-5637 (2009-10-31)

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Policija** – asmens, visuomenės saugumą bei viešąją tvarką užtikrinanti policijos įstaigų ir pareigūnų visuma.

2. **Policijos įstaiga** – šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas juridinis asmuo, įgyvendinantis įstatymais, steigimo ir kitais teisės aktais jam pavestus policijos uždavinius ar organizuojantis policijos pareigūnų rengimą ir kvalifikacijos tobulinimą.

3. **Policijos pareigūnas** – Lietuvos Respublikos pilietis, priimtas statutiniu valstybės tarnautoju į policijos įstaigą ir turintis viešojo administravimo įgaliojimus nepavaldiems asmenims.

4. **Padidėjusios rizikos asmenų grupė** – asmenys, kurie teisės aktų nustatyta tvarka įrašyti į profilaktines sveikatos priežiūros įstaigų ar policijos įskaitas.

5. **Policijos pareigūno statusas** – šio ir kitų įstatymų apibrėžtų tarnybinių teisių ir pareigų visuma, nustatyta teisės aktuose, reglamentuojančiuose policijos pareigūno priėmimą ir atleidimą iš tarnybos, jo teises, pareigas, atsakomybę, darbo užmokestį, socialines bei kitas garantijas.

6. **Bendra operacija** – Europos Sąjungos teisės aktuose ar Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatyta viešosios tvarkos ir saugumo palaikymo ir nusikalstamų veikų prevencijos tikslais bendro patruliavimo, antiteroristinė, pagalbos teikimo didelių susibūrimų ir panašių didelių renginių, nelaimių ar didelių avarijų atvejais operacija Lietuvos Respublikos teritorijoje, vykdoma pasitelkus Europos Sąjungos ir (ar) asocijuotų Šengeno valstybių narių teisėsaugos pareigūnus, arba operacija Europos Sąjungos ir (ar) asocijuotų Šengeno valstybių narių teritorijoje, vykdoma pasitelkus Lietuvos Respublikos policijos pareigūnus.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-444, 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. 130-5637 (2009-10-31)

3 straipsnis. Policijos veiklos teisiniai pagrindai

Policija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo ir kitais įstatymais, Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statutu ir kitais teisės aktais.
Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-444, 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. 130-5637 (2009-10-31)

4 straipsnis. Policijos veiklos principai

1. Policija, vadovaudamasi įstatymais ir kitais teisės aktais, nešališkai gina visus asmenis, esančius Lietuvos Respublikos teritorijoje, nepaisydama jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų.

2. Policijos veikla grindžiama demokratijos, pagarbos žmogaus teisėms, humanizmo, visuomenės moralės, teisėtumo, veiklos viešumo, taip pat prievartos naudojimo tik būtinais atvejais ir jos proporcingumo principais.

3. Policija ir policijos pareigūnai politinėje veikloje nedalyvauja. Policijos pareigūnai negali būti politinių partijų ar politinių organizacijų nariais.

5 straipsnis. Policijos uždaviniai

1. Pagrindiniai policijos uždaviniai yra:

1) žmogaus teisių ir laisvių apsauga;

2) viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo užtikrinimas;

3) neatidėliotinos pagalbos teikimas asmenims, kai ji būtina dėl jų fizinio ar psichinio bejėgiškumo, taip pat asmenims, nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų, kitų teisės pažeidimų, stichinių nelaimių ar panašių veiksnių;

4) nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų prevencija;

5) nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų atskleidimas ir tyrimas;

6) saugaus eismo priežiūra.

2. Kiti įstatymai policijai gali nustatyti ir kitų uždavinių.

3. Policijos uždavinių įgyvendinimo ypatumus diplomatinėse atstovybėse, karinėse teritorijose ir kituose specialaus teisinio režimo objektuose gali nustatyti kiti įstatymai.

6 straipsnis. Policijos veiklos viešumas

1. Policija, nepažeisdama įstatymais ginamų asmens bei visuomenės interesų, apie savo veiklą teisės aktų nustatyta tvarka informuoja valstybės ir savivaldybių institucijas bei visuomenę. Policijos generalinis komisaras vieną kartą per pusmetį pateikia visuomenei informaciją apie policijos veiklą Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos interneto tinklalapyje, o esant galimybei, – ir per kitas visuomenės informavimo priemones.

2. Asmens prašymu įstatymų nustatyta tvarka policijos įstaigos privalo pateikti savo tvarkomuose žinybiniuose registruose, informacinėse sistemose ir duomenų rinkmenose turimus duomenis apie šį asmenį, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus. Draudžiama iš policijos įstaigų tvarkomų žinybinių registrų, informacinių sistemų ir duomenų rinkmenų teikti asmenims informaciją apie kitus asmenis, jeigu įstatymai nenustato kitaip.

3. Policija negali teikti ar viešai skelbti informacijos, kuri yra valstybės, tarnybos, komercinė, pramoninė ar banko paslaptis, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus. Neskelbiama tarnybinės veiklos metu gauta informacija, kuri pakenktų žmogaus garbei, orumui ar saugumui, fizinių ir juridinių asmenų teisėtiems interesams, sutrukdytų nusikalstamų veikų prevenciją, išaiškinimą arba lemtų jų padarymą.

4. Policija neteikia informacijos, kuri pažeistų asmens nekaltumo prezumpcijos principą, policijos etikos normas, asmens, visuomenės ar valstybės saugumo interesus.
Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-1773, 2003-10-14, Žin., 2003, Nr. 104-4643 (2003-11-05)
Nr. X-603, 2006-05-11, Žin., 2006, Nr. 60-2118 (2006-05-27)

$6^{(1)}$ straipsnis. Teisė gauti informaciją

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos ir įmonės privalo policijos įstaigos prašymu arba pagal atskiras duomenų teikimo sutartis policijai neatlygintinai teikti jos uždaviniams įgyvendinti būtinus šių valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių

tvarkomus valstybės registrų (kadastrų) ir žinybinių registrų, klasifikatorių, informacinių sistemų ir duomenų rinkmenų duomenis.

2. Kiti juridiniai asmenys, taip pat fiziniai asmenys jų tvarkomus duomenis, būtinus policijos uždaviniams įgyvendinti, neatlygintinai teikia policijai, jeigu tai yra nustatyta kituose įstatymuose.

Įstatymas papildytas straipsniu:
Nr. X-603, 2006-05-11, Žin., 2006, Nr. 60-2118 (2006-05-27)

6(2) straipsnis. Duomenų tvarkymas policijoje

1. Policijos uždaviniams įgyvendinti būtini duomenys tvarkomi žinybiniuose registruose ir informacinėse sistemose, o įstatymų nustatytais atvejais – valstybės registruose.

2. Policija, tvarkydama asmens duomenis, būtinus policijos uždaviniams įgyvendinti, asmens kodą naudoja be duomenų subjekto sutikimo. Asmens kodas gali būti teikiamas tik duomenų gavėjams, kuriems įstatymų nustatyta tvarka suteikta teisė jį gauti.

3. Europos Sąjungos teisės aktų, Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka policija teikia tvarkomus duomenis užsienio valstybių teisėsaugos institucijoms ir tarptautinėms teisėsaugos organizacijoms nusikalstamų veikų atskleidimo, tyrimo ir prevencijos, viešosios tvarkos užtikrinimo tikslais, taip pat neatidėliotinos pagalbos teikimo asmenims, kai ši pagalba būtina dėl jų fizinio ar psichinio bejėgiškumo, ir asmenims, nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų, kitų teisės pažeidimų, stichinių nelaimių ar panašių veiksnių, tikslais.

Įstatymas papildytas straipsniu:
Nr. X-603, 2006-05-11, Žin., 2006, Nr. 60-2118 (2006-05-27)
Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-444, 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. 130-5637 (2009-10-31)

7 straipsnis. Vidaus reikalų ministro kompetencija

Vidaus reikalų ministras yra valstybės politikas, formuojantis pagrindines policijos strategijos kryptis įgyvendinant Vyriausybės programą. Vidaus reikalų ministras:

1) teikia Vyriausybei policijos veiklą reglamentuojančių įstatymų ir Vyriausybės nutarimų projektus;

2) tvirtina strategines policijos veiklos programas ir kontroliuoja jų vykdymą;

3) užtikrina Europos Sąjungos teisės aktų ir Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių vykdymą policijos įstaigose;

4) policijos generalinio komisaro teikimu skiria ir atleidžia iš pareigų generalinio komisaro pavaduotojus;

5) rekomenduoja policijos generaliniam komisarui panaikinti jo ar jam pavaldžių įstaigų priimtus teisės aktus, jeigu šie, ministro nuomone, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, įstatymams, Europos Sąjungos teisės aktams, Lietuvos Respublikos tarptautinėms sutartims, kitiems teisės aktams;

6) teikia Vyriausybei tvirtinti Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų projektą;

7) leidžia policijos generaliniam komisarui siųsti į tarnybines komandiruotes Lietuvos Respublikos policijos pareigūnus dalyvauti bendrose su Europos Sąjungos ir (ar) asocijuotų Šengeno valstybių narių pareigūnais antiteroristinėse operacijose šių valstybių teritorijose ar kreiptis į šias valstybes su prašymu leisti pasitelkti jų teisėsaugos pareigūnus dalyvauti bendrose antiteroristinėse operacijose Lietuvos Respublikos teritorijoje;

8) vykdo su policijos veikla susijusius kitus įstatymų, Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų suteiktus įgaliojimus.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-444, 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. 130-5637 (2009-10-31)

8 straipsnis. Policijos bendradarbiavimas su kitomis valstybės, savivaldybių institucijomis ir visuomene

1. Policija bendradarbiauja su teisėsaugos institucijomis įstatymų, kitų teisės aktų bei teisėsaugos institucijų vadovų nustatyta tvarka.

2. Policija, siekdama užtikrinti asmens ir visuomenės saugumą bei viešąją tvarką, bendradarbiauja su kitomis valstybės bei savivaldybių institucijomis įgyvendindama nusikalstamumo kontrolės ir prevencijos programas bei kita forma įtraukdama į šią veiklą visuomenines organizacijas ir gyventojus. Policija bendradarbiauja su visuomeninėmis organizacijomis ir pavieniais asmenimis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Policija remia įvairių formų teisinio švietimo programas, propaguoja teisines žinias mokymo įstaigose, visuomenės informavimo priemonėse ir leidybinėje veikloje.

9 straipsnis. Policija ir visuomenės informavimo priemonės

1. Policija bendradarbiauja su visuomenės informavimo priemonėmis įstatymų nustatyta tvarka.

2. Policija gali steigti visuomenės informavimo priemones, kuriose visuomenei būtų teikiama informacija apie nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos priemonių, kitų policijos uždavinių įgyvendinimą bei skelbiama kita su policijos veikla susijusi informacija.

10 straipsnis. Policijos veiklos kontrolė

1. Policijos veiklą įstatymų nustatyta tvarka kontroliuoja vidaus reikalų ministras bei tam įgaliotos institucijos.

2. Policijos įstaigų vidaus kontrolės tvarką nustato policijos generalinis komisaras.

ANTRASIS SKIRSNIS
POLICIJOS SISTEMA IR VALDYMO ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

Skirsnio pavadinimas keistas:
Nr. X-1704, 2008-07-15, Žin., 2008, Nr. 87-3464 (2008-07-31)

11 straipsnis. Policijos sistema ir valdymo organizacinė struktūra

1. Policijos sistemą sudaro šios įstaigos:

1) Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Policijos departamentas) – vidaus reikalų centrinė įstaiga;

2) teritorinės policijos įstaigos;

3) policijos profesinio mokymo įstaiga;

4) specializuotos policijos įstaigos.

2. Policijos profesinio mokymo įstaiga yra policijos generaliniam komisarui pavaldi įstaiga, turinti vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigos statusą ir organizuojanti policijos pareigūnų rengimą ir kvalifikacijos tobulinimą.

3. Specializuotos policijos įstaigos yra neteritoriniu principu steigiami policijos padaliniai, atliekantys teisės aktais jiems pavestas tam tikras (specialiąsias) policijos funkcijas.

4. Į policijos įstaigų valdymo organizacinę struktūrą gali įeiti: štabas, valdyba, policijos komisariatas, biuras, skyrius, rinktinė, kuopa, būrys, poskyris, grupė, policijos nuovada.

5. Štabas yra Policijos departamento struktūrinis padalinys. Štabą sudaro ne mažiau kaip 3 skyriai. Štabui vadovauja viršininkas. Jis gali turėti pavaduotojų.

6. Valdyba yra Policijos departamento, teritorinių ir specializuotų policijos įstaigų struktūrinis padalinys. Valdybą sudaro ne mažiau kaip 2 skyriai. Valdybai vadovauja viršininkas. Jis gali turėti pavaduotojų.

7. Policijos komisariatas yra teritorinių policijos įstaigų struktūrinis padalinys. Policijos komisariatą gali sudaryti skyriai, poskyriai, grupės, policijos nuovados. Policijos komisariatui vadovauja viršininkas. Jis gali turėti pavaduotojų.

8. Biuras yra teritorinių ir specializuotų policijos įstaigų struktūrinis padalinys. Biurą sudaro ne mažiau kaip 2 skyriai ar poskyriai. Biurui vadovauja viršininkas. Jis gali turėti pavaduotojų.

9. Skyrius yra policijos įstaigų struktūrinis padalinys. Jis sudaromas iš ne mažiau kaip 4 pareigybių. Skyrius taip pat gali būti štabo, valdybos, policijos komisariato ir biuro struktūrinė dalis, kuri sudaroma iš ne mažiau kaip 3 pareigybių. Skyriui vadovauja viršininkas (vedėjas). Jis gali turėti pavaduotojų.

10. Rinktinė yra teritorinių, specializuotų policijos įstaigų struktūrinis padalinys. Rinktinę sudaro ne mažiau kaip 2 kuopos. Kuopą sudaro ne mažiau kaip 2 būriai. Būrys sudaromas iš ne

mažiau kaip 5 pareigybių. Rinktinei vadovauja vadas. Jis gali turėti pavaduotojų. Kuopai ir būriui vadovauja vadas. Kuopos vadas gali turėti pavaduotoją.

11. Poskyris yra policijos įstaigų struktūrinis padalinys. Poskyris taip pat gali būti štabo, valdybos, policijos komisariato, biuro, skyriaus, rinktinės struktūrinė dalis. Poskyris sudaromas iš ne mažiau kaip 3 pareigybių. Poskyriui vadovauja viršininkas arba vedėjas. Poskyrio viršininkas gali turėti pavaduotoją.

12. Grupė yra struktūrinis padalinys, kuris gali būti steigiamas visose policijos įstaigose ir jų struktūriniuose padaliniuose. Grupė sudaroma iš ne mažiau kaip 3 pareigybių. Grupei, kuri yra policijos įstaigos struktūrinis padalinys, vadovauja vyriausiasis specialistas (vyriausiasis tyrėjas), grupei, kuri yra struktūrinio padalinio struktūrinė dalis, – vyresnysis specialistas (vyresnysis tyrėjas).

13. Policijos nuovada yra teritorinių policijos įstaigų struktūrinis padalinys. Policijos nuovada gali būti ir policijos komisariato struktūrinė dalis. Policijos nuovada sudaroma iš ne mažiau kaip 3 pareigybių. Policijos nuovadoje gali būti steigiamos grupės. Policijos nuovadai vadovauja viršininkas.

14. Tipinę policijos įstaigų valdymo organizacinę struktūrą nustato ir tvirtina policijos generalinis komisaras.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-1704, 2008-07-15, Žin., 2008, Nr. 87-3464 (2008-07-31)
Nr. XI-444, 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. 130-5637 (2009-10-31)

12 straipsnis. Policijos generalinis komisaras

1. Policijos departamentui vadovauja policijos generalinis komisaras.

2. Policijos generalinis komisaras:

1) (neteko galios nuo 2011 m. gegužės 3 d.);

2) prižiūri ir koordinuoja vadovaujamų įstaigų veiklą;

3) organizuoja vadovaujamų įstaigų veiklai būtiną materialinį techninį aprūpinimą;

4) teisės aktų nustatyta tvarka steigia teritorines, specializuotas policijos įstaigas ir policijos profesinio ugdymo įstaigas, tvirtina šių įstaigų vidaus struktūrą ir pareigybių sąrašus;

5) įstatymų nustatyta tvarka rengia ir teikia Finansų ministerijai Policijos departamento biudžeto projektą;

6) atsako už jo kompetencijai priskirtų uždavinių vykdymą bei vadovaujamų įstaigų darbo organizavimą;

7) gavęs vidaus reikalų ministro leidimą, kreipiasi į Europos Sąjungos ir (ar) asocijuotas Šengeno valstybes nares su prašymu paskirti jų teisėsaugos pareigūnus dalyvauti bendrose antiteroristinėse operacijose Lietuvos Respublikos teritorijoje, siunčia į tarnybines komandiruotes Lietuvos Respublikos policijos pareigūnus dalyvauti bendrose antiteroristinėse operacijose Europos Sąjungos ir (ar) asocijuotų Šengeno valstybių narių teritorijose;

8) nustato Europos Sąjungos ir (ar) asocijuotų Šengeno valstybių narių teisėsaugos pareigūnų dalyvavimo bendrose operacijose Lietuvos Respublikos teritorijoje tvarką;

9) atrankos būdu, gavęs vidaus reikalų ministro pritarimą, skiria į pareigas ir iš jų atleidžia teritorinių policijos įstaigų viršininkus;

10) atsiskaito už savo veiklą Respublikos Prezidentui ir vidaus reikalų ministrui šių reikalavimu;

11) vykdo kitus įstatymų ir kitų teisės aktų suteiktus įgaliojimus.

3. Policijos generalinio komisaro įsakymai ir nurodymai privalomi jam pavaldiems policijos pareigūnams. Jis turi teisę atšaukti pavaldžių policijos pareigūnų priimtus neteisėtus sprendimus, išskyrus sprendimus administracinių teisės pažeidimų ir baudžiamosiose bylose.

4. Policijos generalinį komisarą vidaus reikalų ministro siūlymu ir Vyriausybės teikimu penkerių metų kadencijai skiria ir atleidžia Respublikos Prezidentas. Policijos generalinis komisaras yra tiesiogiai pavaldus vidaus reikalų ministrui bei atskaitingas Respublikos Prezidentui.

5. Policijos generaliniu komisaru gali būti ne jaunesnis kaip 35 metų asmuo, įgijęs teisės magistro kvalifikacinį laipsnį arba vienpakopį aukštąjį teisinį ar jam prilygintą išsilavinimą ir ne mažiau kaip trejus metus dirbęs Policijos departamento tarnybos, specializuotos policijos įstaigos ar teritorinės policijos įstaigos arba policijos profesinio mokymo įstaigos vadovu.

6. Policijos generalinis komisaras gali būti atleistas iš pareigų:

1) savo noru;

2) dėl sveikatos būklės, kai yra medicinos ekspertizės komisijos išvada dėl negalėjimo tęsti tarnybą;

3) dėl valstybės pareigūno vardo diskreditavimo, jei yra atitinkama Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos išvada;

4) kai įsiteisėja teismo nuosprendis, kuriuo pareigūnas nuteisiamas už padarytą nusikalstamą veiką;

5) jei įstatymo nustatyta tvarka jo veikla įvertinama nepatenkinamai;

6) jei pereina į renkamas pareigas arba pareigas, į kurias skiriama konkurso tvarka;

7) jei netenka Lietuvos Respublikos pilietybės;

8) pasibaigus kadencijai, jeigu nėra paskiriamas antrai kadencijai.

7. Pasibaigus policijos generalinio komisaro kadencijai ar atleidus jį iš pareigų savo noru, jis eina pareigas tol, kol paskiriamas kitas policijos generalinis komisaras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-1504, 2003-04-17, Žin., 2003, Nr. 42-1910 (2003-05-01)

Nr. IX-1773, 2003-10-14, Žin., 2003, Nr. 104-4643 (2003-11-05)

Nr. X-1704, 2008-07-15, Žin., 2008, Nr. 87-3464 (2008-07-31)

Nr. XI-444, 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. 130-5637 (2009-10-31)

Nr. XI-1335, 2011-04-19, Žin., 2011, Nr. 52-2510 (2011-05-03)

13 straipsnis. Policijos departamentas

1. Policijos departamentas yra policijos įstaiga, padedanti policijos generaliniam komisarui formuoti policijos veiklos strategiją ir kontroliuoti jos įgyvendinimą, taip pat organizuoti ir įgyvendinti teritorinių policijos įstaigų valdymą.

2. Policijos departamentas:

1) užtikrina jam priskirtų policijos uždavinių įgyvendinimą;

2) kontroliuoja ir koordinuoja pavaldžių policijos įstaigų veiklą ir teikia joms rekomendacijas bei nurodymus;

3) formuoja bendrą pavaldžių policijos įstaigų veiklos strategiją ir personalo politiką;

4) užtikrina valstybinių programų įgyvendinimą policijos įstaigose;

5) organizuoja policijos generalinio komisaro sprendimų vykdymą bei jų kontrolę.

3. Policijos departamentą steigia Vyriausybė. Policijos departamento administracijos struktūrą tvirtina policijos generalinis komisaras, suderinęs su vidaus reikalų ministru.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. XI-1335, 2011-04-19, Žin., 2011, Nr. 52-2510 (2011-05-03)

14 straipsnis. Teritorinės policijos įstaigos

1. Teritorinės policijos įstaigos yra vyriausieji policijos komisariatai, atliekantys šio įstatymo ir kitų teisės aktų jiems nustatytas funkcijas, reikalingas policijos uždaviniams apskrities teritorijoje įgyvendinti.

2. Teritorinės policijos įstaigos funkcijoms įgyvendinti savivaldybės teritorijoje gali būti steigiami policijos komisariatai, vienos ar kelių seniūnijų teritorijose – policijos nuovados. Policijos komisariatus, policijos nuovadas, suderinęs su policijos generaliniu komisaru, steigia ir jų nuostatus tvirtina teritorinės policijos įstaigos viršininkas.

3. Teritorinės policijos įstaigos atlieka šias funkcijas:

1) atsižvelgdamos į kriminogeninę padėtį ir vietos gyventojų poreikius, kartu su savivaldybių institucijomis, įstaigomis, asociacijomis ir kitais asmenimis kuria ir įgyvendina nusikalstamumo kontrolės ir prevencijos programas;

2) pagal savo kompetenciją įgyvendina nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų prevenciją, atskleidimą ir atlieka jų tyrimą;

3) organizuoja ir įgyvendina priemones viešajai tvarkai ir visuomenės saugumui užtikrinti;

4) nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų ar esantiems bejėgiškos būklės asmenims teikia neatidėliotiną gyvybei, sveikatai ar turtui išsaugoti reikalingą pagalbą;

5) policijos generalinio komisaro nustatyta tvarka saugo rastus ir perduotus policijai dokumentus, daiktus, vertybes ir kitokį turtą ir imasi priemonių grąžinti juos teisėtiems savininkams ar valdytojams;

6) atlieka eismo automobilių keliais priežiūrą ir policijos generalinio komisaro nustatyta tvarka patruliuoja viešose vietose;

7) teisės aktų nustatyta tvarka atlieka paiešką dingusių ar pasislėpusių asmenų, kurių buvimo vieta nežinoma ir dėl kurių teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka priimtas sprendimas paskelbti paiešką, rastų neatpažintų lavonų, nežinomų ligonių ar nežinomų vaikų asmens tapatybės nustatymą;

8) teisės aktų nustatyta tvarka ir atvejais išduoda licencijas, leidimus ir kontroliuoja, kaip laikomasi nustatytų licencijuojamos veiklos sąlygų;

9) teisės aktų nustatyta tvarka nagrinėja asmenų pranešimus, prašymus ir skundus;

10) pagal savo kompetenciją tvarko registrų ir informacinių sistemų duomenis;

11) įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka vykdo teismų nuosprendžius, nutarimus ir nutartis;

12) teikia policijos generaliniam komisarui tvirtinti veiklos planus;

13) atlieka kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas, reikalingas policijos uždaviniams apskrities teritorijoje įgyvendinti.

4. Teritorinės policijos įstaigos joms priskirtas funkcijas tarptautinių sutarčių ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gali atlikti ir ne Lietuvos Respublikos teritorijoje.

5. Teritorinės policijos įstaigos policijos generalinio komisaro nustatyta tvarka už savo veiklą atsiskaito policijos generaliniam komisarui, savivaldybės, kurios teritorijoje vykdo nustatytas funkcijas, tarybai ir bendruomenei.

6. Policijos komisariatų viršininkus atrankos būdu, suderinęs su policijos generaliniu komisaru ir savivaldybės, kurios teritorijoje policijos komisariatai atlieka jiems nustatytas funkcijas, meru, skiria į pareigas ir iš jų atleidžia teritorinės policijos įstaigos viršininkas.

7. Teritorinių policijos įstaigų ir policijos komisariatų viršininkai į pareigas teisės aktų nustatyta tvarka skiriami 5 metų laikotarpiui. Šiems pareigūnams Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto nustatyta tvarka taikoma rotacija.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-1704, 2008-07-15, Žin., 2008, Nr. 87-3464 (2008-07-31)

15 straipsnis. Policijos pareigūnų rengimas ir kvalifikacijos tobulinimas

1. Policijos pareigūnų rengimas ir kvalifikacijos tobulinimas organizuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatomis.

2. Policijos profesinio mokymo įstaiga rengia policijos pareigūnus pagal nustatyta tvarka tvirtinamas profesinio mokymo programas, suteikia profesinių žinių, įgūdžių ir gebėjimų, būtinų policijos uždaviniams įgyvendinti, ir organizuoja nuolatinį policijos pareigūnų kvalifikacijos tobulinimą.

3. Kitos švietimo įstaigos rengia policijos pareigūnus pagal nustatyta tvarka akredituotas studijų programas, suteikia atitinkamą išsilavinimą ir (ar) kvalifikacinį laipsnį, profesinių žinių, įgūdžių ir gebėjimų, būtinų policijos uždaviniams įgyvendinti, ir gali organizuoti policijos pareigūnų kvalifikacijos tobulinimą.

4. Policijos pareigūnų kvalifikacijos tobulinimą taip pat gali organizuoti vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka patvirtintos valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos. Policijos pareigūnai gali būti siunčiami tobulinti kvalifikaciją kitose valstybės ar savivaldybių institucijose ar įstaigose, taip pat į tarptautines institucijas ar užsienio valstybių institucijas.

5. Policininko profesinė kvalifikacija suteikiama teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Švietimo įstaigų ir Policijos departamento santykiai grindžiami bendradarbiavimo sutartimi.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-444, 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. 130-5637 (2009-10-31)

TREČIASIS SKIRSNIS
POLICIJOS PAREIGŪNO ĮGALIOJIMAI, TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

16 straipsnis. Policijos pareigūno įgaliojimai

1. Šis ir kiti įstatymai suteikia policijos pareigūnui teisę, įgyvendinant policijos uždavinius, reikalauti, kad tiesiogiai jam nepavaldūs asmenys vykdytų jo teisėtus nurodymus, o jų nevykdymo ar pasipriešinimo atveju panaudoti prievartą.

2. Policijos pareigūnai, vykdydami jiems suteiktus įgaliojimus, vadovaujasi tik įstatymais. Įstatymais pagrįsti policijos pareigūnų reikalavimai yra privalomi visiems fiziniams ir juridiniams asmenims. Už šių reikalavimų nevykdymą asmenys atsako įstatymų nustatyta tvarka.

3. Policijos įstaigos vadovai turi teisę pakeisti jiems pavaldžių policijos pareigūnų priimtus neteisėtus sprendimus arba sustabdyti jų vykdymą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Vykdant Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus, taip pat kitais Lietuvos Respublikos įstatymų ir Europos Sąjungos teisės aktų nustatytais atvejais policijos pareigūnai gali būti siunčiami į užsienio valstybes, jų institucijas, įstaigas ir tarptautines organizacijas atstovauti policijai, atlikti kitas su policijos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas, siunčiami į tarnybines komandiruotes dalyvauti bendrose operacijose. Šių policijos pareigūnų teises, pareigas, atsakomybę ir socialines garantijas nustato šis įstatymas, Europos Sąjungos teisės aktai, Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ir kiti teisės aktai.

5. Europos Sąjungos ir asocijuotų Šengeno valstybių narių teisėsaugos pareigūnai, paskirti dalyvauti bendrose operacijose Lietuvos Respublikos teritorijoje, įgyja šio įstatymo 18–21 straipsniuose nustatytas policijos pareigūno teises ir pareigas. Šias teises ir pareigas jie gali įgyvendinti tik vadovaujant Lietuvos Respublikos pareigūnams ir paprastai šiems dalyvaujant.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-444, 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. 130-5637 (2009-10-31)

17 straipsnis. Policijos pareigūno statuso įgijimas

1. Policijos pareigūno statusą įgyja asmuo, įstatymų bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka priimtas į tarnybą policijoje.

2. Policijos pareigūno statusą įrodo tarnybinis pažymėjimas, speciali apranga (uniforma) arba specialus tarnybinis ženklas.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-1504, 2003-04-17, Žin., 2003, Nr. 42-1910 (2003-05-01)

18 straipsnis. Policijos pareigūno bendrosios teisės

1. Policijos pareigūnas, užtikrindamas jam pavestų policijos uždavinių įgyvendinimą, turi teisę:

1) pagrįstai įtardamas, jog padarytas administracinis teisės pažeidimas ar nusikalstama veika, tikrinti su tuo susijusio asmens, transporto priemonės, krovinių dokumentus ir laikinai, kol bus priimtas sprendimas, juos paimti;

2) įstatymų nustatyta tvarka sulaikyti ir pristatyti teisėtvarkos pažeidėjus į policijos ar kitų teisėsaugos institucijų tarnybines patalpas jų asmenybei nustatyti, taip pat protokolams, aktams, pranešimams surašyti, asmenims ir jų turimiems daiktams apžiūrėti;

3) persekiodamas asmenį, įtariamą padarius nusikalstamą veiką, ar nusikaltėlį, besislepiantį nuo teisėsaugos institucijų, taip pat siekdamas užkirsti kelią daromai nusikalstamai veikai, bet kuriuo paros laiku įeiti į fiziniams ir juridiniams asmenims priklausančias gyvenamąsias ar negyvenamąsias patalpas, teritorijas, sustabdyti bei patekti į transporto priemones. Atsisakius paklusti, policijos pareigūnai turi teisę jėga atidaryti patalpas ir transporto priemones. Ši teisė taip pat suteikiama stichinės nelaimės ar katastrofos atveju. Apie tokius veiksmus per 24 valandas pranešama prokurorui;

4) šio įstatymo ketvirtajame skirsnyje numatytais atvejais panaudoti šaunamuosius ginklus, fizinę bei kitokią prievartą;

5) važiuodamas į įvykio vietą, persekiodamas nusikaltėlį, vežamas asmenį, kuriam būtina neatidėliotina medicinos pagalba, į sveikatos priežiūros įstaigas ar kitais neatidėliotinais atvejais, nekliudomai ir nemokamai naudotis visomis transporto priemonėmis, priklausančiomis fiziniams ar juridiniams asmenims, išskyrus diplomatinių ar konsulinių įstaigų transportą. Esant tarnybiniam būtinumui, policijos pareigūnas turi teisę įsigyti bilietus į visas transporto priemones be eilės, o jei bilietų nėra, – į transporto priemonę įlipti. Transporto priemonės savininko reikalavimu policija turi atlyginti jam padarytus nuostolius vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka;

6) esant tarnybiniam būtinumui, nemokamai naudotis fiziniams ar juridiniams asmenims priklausančiomis ryšių priemonėmis. Ryšių priemonės savininko reikalavimu policija turi atlyginti savininko patirtus nuostolius vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka;

7) laikinai apriboti patekimą į tam tikrą teritoriją ar patalpą, sustabdyti vykdomus darbus, apriboti ar uždrausti transporto eismą, jei kyla pavojus gamtai, viešajai tvarkai, asmens ar valstybės saugumui;

8) tikrinti transporto priemonę vairuojantį asmenį, įtardamas, jog jis yra apsvaigęs nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų ar paveiktas vaistų, neleisti tokiam asmeniui, taip pat asmeniui, neturinčiam teisės vairuoti arba dėl sveikatos būklės keliančiam pavojų saugiam eismui, transporto priemonės vairuoti;

9) uždrausti eksploatuoti transporto priemones, kurių konstrukcija arba techninė būklė neatitinka galiojančių Kelių eismo taisyklių, normatyvų ar standartų;

10) jeigu pažeistos laikymo ar naudojimo taisyklės, teisės aktų nustatyta tvarka paimti iš fizinių ar juridinių asmenų šaunamuosius ginklus, šaudmenis, sprogmenis, sprogstamąsias, narkotines ir kitas medžiagas, priemones ar daiktus, kuriems reikalingas leidimas;

11) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka bei atvejais reikalauti ir nemokamai gauti iš valstybės bei privačių institucijų informaciją, būtiną policijos uždaviniams įgyvendinti;

12) užtikrindamas policijos uždavinių įgyvendinimą ir nepažeisdamas įstatymais garantuoto asmens privataus gyvenimo neliečiamumo, fotografuoti, daryti garso ar vaizdo įrašus;

13) policijos generalinio komisaro nustatyta tvarka fotografuoti asmenis, kurių tapatybė nenustatyta, bejėgiškos būklės asmenis, neatpažintus lavonus, asmenis, kuriems taikomos prevencinio poveikio priemonės pagal Lietuvos Respublikos organizuoto nusikalstamumo užkardymo įstatymą, asmenis, įstatymų ar kitų teisės aktų nustatyta tvarka įrašytus į policijos įskaitas, asmenis, kuriems įteiktas pranešimas apie įtarimą padarius nusikalstamą veiką, laikinai sulaikytus, teistus asmenis, juos matuoti, aprašyti jų išorės požymius, daryti garso ar vaizdo įrašus, imti pirštų atspaudus, ėminius genetiniam tipizavimui ar pavyzdžius lyginamajam tyrimui ir identifikavimui atlikti.

2. Policijos pareigūnas turi ir kitas įstatymų jam suteiktas teises.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-444, 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. 130-5637 (2009-10-31)

19 straipsnis. Policijos pareigūno teisės vykdant nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų prevenciją

Policijos pareigūnas, vykdydamas nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų prevenciją, turi teisę:

1) lankytis gyvenamosiose patalpose, taip pat kviesti į policiją profilaktiniams pokalbiams asmenis, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įrašytus į policijos profilaktines įskaitas, taip pat kviesti į policiją ir oficialiai įspėti kitus asmenis dėl neleistino priešingo visuomenės interesams elgesio;

2) bet kuriuo paros laiku įeiti į nuteisto asmens gyvenamąsias patalpas, kai tai yra susiję su teismo priimto nuosprendžio ar paskirto įpareigojimo vykdymu, taip pat kviesti ir pristatyti tokį asmenį į policiją, kontroliuoti, kaip jis laikosi įstatymų ir teismo nustatytų apribojimų;

3) tikrindamas, kaip laikomasi leidimų sistemos pasienyje, migraciją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, įeiti į gyvenamąsias patalpas nuo 6 iki 22 val., reikalauti asmens dokumentų;

4) (neteko galios nuo 2009 m. spalio 31 d.);

5) pristatyti į sveikatos priežiūros įstaigas priverstinai patikrinti teisės pažeidėjus, apsvaigusius nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų, o siekiant užkirsti kelią venerinėms ir kitoms infekcinėms ligoms plisti, ir asmenis, priskirtus padidėjusios rizikos grupei ir teisės aktų nustatyta tvarka įrašytus į profilaktines sveikatos priežiūros ar policijos įstaigų įskaitas;

6) pristatyti iš viešųjų vietų bei lindynių į sveikatos priežiūros įstaigą asmenį, apsvaigusį nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar kitokių nuodingųjų ar psichiką stipriai veikiančių medžiagų, jeigu jis nebegali judėti arba gali padaryti žalos aplinkiniams ar sau.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-444, 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. 130-5637 (2009-10-31)

20 straipsnis. Policijos pareigūno teisės atskleidžiant ir tiriant nusikalstamas veikas

Policijos pareigūnas, tirdamas nusikalstamas veikas ar turėdamas duomenų, kad tokia veika yra rengiama, daroma ar buvo padaryta, teisės aktų nustatyta tvarka ir pagrindais turi teisę:

1) tikrinti visų rūšių įmonių, įstaigų bei organizacijų ūkinę ir komercinę bei finansinę ar kitokią veiklą, materialinių vertybių, prekių saugojimo būklę, jų įgijimo, gamybos, naudojimo ir realizavimo teisėtumą, gamybines, administracines ir kitas, taip pat ir užplombuotas, patalpas;

2) tikrinti į įmonių, įstaigų, organizacijų teritoriją įvažiuojantį ir išvažiuojantį transportą, fiziniams ar juridiniams asmenims priklausančiose transporto priemonėse esančius krovinius ir daiktus;

3) skirti bei atlikti inventorizaciją, reviziją, kontrolinius matavimus ir kitus patikrinimus; atlikti apžiūrą, susipažinti ir paimti buhalterinės apskaitos, personalo, patikrinimų, revizijų medžiagas, kitus dokumentus, žaliavos, produkcijos, prekių pavyzdžius, kitus daiktus; reikalauti, kad būtų sutvarkyta buhalterinė apskaita;

4) gauti iš vadovų, pareigūnų, materialiai atsakingų ir kitų asmenų duomenis, paaiškinimus dėl pažeidimų ar nusikalstamų veikų;

5) apžiūrėti transportą, asmenį ir jo bagažą visų rūšių kontrolės punktuose;

6) įeiti į visų rūšių įmonių, įstaigų, organizacijų patalpas jų darbo metu, o ne darbo metu – su tos įmonės, įstaigos ar organizacijos administracijos atstovu, savininku arba jo atstovu;

7) pagal savo kompetenciją vykdyti operatyvinę veiklą, tirti baudžiamąsias bylas, sudaryti kriminalistines įskaitas (kartotekas ir kolekcijas) bei atlikti kitus įstatymų bei kitų teisės aktų nustatytus veiksmus.

21 straipsnis. Policijos pareigūno pareigos

1. Policijos pareigūnas privalo:

1) gerbti ir ginti žmogaus orumą, užtikrinti ir saugoti jo teises bei laisves;

2) gavęs pranešimą apie daromą nusikalstamą veiką ar kitokį teisės pažeidimą arba pats būdamas įvykio liudininku, imtis neatidėliotinų priemonių užkirsti kelią daromai nusikalstamai veikai ar kitam teisės pažeidimui, įvykio vietai bei įrodymams apsaugoti, nusikalstamos veikos liudininkams nustatyti, sulaikyti ir pristatyti į policijos įstaigą asmenį, padariusį įstatymų uždraustą veiką, bei pranešti apie tai policijos įstaigai. Šio punkto reikalavimai (išskyrus reikalavimą pranešti apie tai policijos įstaigai) netaikomi policijos pareigūnui tais atvejais, kai šios pareigos vykdymas iš esmės pakenktų specialios kompetencijos policijos įstaigos uždaviniams įgyvendinti;

3) užtikrinti sulaikyto ar pristatyto į policijos įstaigą asmens teises ir teisėtus interesus, suteikti neatidėliotiną pagalbą asmeniui, nukentėjusiam nuo teisės pažeidimo ar esančiam bejėgiškos būklės;

4) imtis visų galimų priemonių asmens, valstybės, visuomeninių ar kitų organizacijų turtui gelbėti stichinių nelaimių, katastrofų, avarijų bei kitų ypatingų situacijų atvejais;

5) laikyti paslaptyje konfidencialaus pobūdžio informaciją, jeigu ko nors kita nereikalauja tarnybinių pareigų vykdymas.

2. Policijos pareigūnas privalo vykdyti ir kitas įstatymų jam nustatytas pareigas.

3. Vykdydamas tarnybines pareigas, policijos pareigūnas privalo prisistatyti. Jei policijos pareigūnas neturi skiriamųjų policijos ženklų (specialios aprangos (uniformos) arba specialaus tarnybinio ženklo) arba jei asmuo reikalauja, policijos pareigūnas privalo pateikti tarnybinį pažymėjimą.

22 straipsnis. Policijos pareigūno atsakomybė

1. Policijos pareigūnas asmeniškai atsako už savo veiksmus ir sprendimus bei jų padarinius.

2. Policijos pareigūnas, vykdydamas jam patikėtas pareigas ir pažeidęs įstatymo reikalavimus, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, traukiamas tarnybinėn, administracinėn, materialinėn ar baudžiamojon atsakomybėn.

3. Žinomai neteisėto įsakymo ar nurodymo vykdymas policijos pareigūno nuo atsakomybės neatleidžia.

4. Neteisėta policijos pareigūno veika fiziniam ar juridiniam asmeniui padarytą žalą atlygina valstybė teisės aktų nustatyta tvarka.

5. Policijos pareigūnas, veikiantis pagal įstatymų ir kitų teisės aktų jam suteiktus įgaliojimus, neatsako už žalą, padarytą veikiant pagal įstatymų ir kitų teisės aktų suteiktus įgaliojimus.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
ŠAUNAMŲJŲ GINKLŲ, FIZINĖS IR KITOKIOS PRIEVARTOS PANAUDOJIMAS

23 straipsnis. Prievartos rūšys ir jos panaudojimo sąlygos

1. Policijos pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą, kai būtina užkirsti kelią teisės pažeidimams, sulaikyti juos padariusius asmenis ir kitais atvejais, saugant bei ginant asmens, visuomenės, valstybės teisėtus interesus. Prievarta, galinti sukelti kūno sužalojimų ar mirtį, gali būti naudojama tik tiek, kiek to reikia tarnybinei pareigai įvykdyti, ir tik po to, kai visos įmanomos įtikinimo ar kitos priemonės nebuvo veiksmingos. Prievartos rūšį ir jos panaudojimo ribas pasirenka policijos pareigūnas, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį bei individualias pažeidėjo savybes. Naudodami prievartą, policijos pareigūnai privalo stengtis išvengti sunkių pasekmių.

2. Policijos pareigūnas įstatymų numatytais atvejais ir tvarka gali panaudoti psichinę ar fizinę prievartą, šaunamąjį ginklą bei sprogstamąsias medžiagas.

3. Psichinė prievarta šiame įstatyme suprantama kaip įspėjimas apie ketinimą panaudoti fizinę prievartą, šaunamąjį ginklą ar sprogstamąsias medžiagas. Psichinei prievartai prilyginamas šaunamojo ginklo demonstravimas bei įspėjamieji šūviai, tačiau šias psichinės prievartos priemones galima naudoti tik šio įstatymo 25 straipsnio 2 ir 4 dalyse išvardytomis sąlygomis.

4. Fizinė prievarta šiame įstatyme suprantama kaip:

1) bet kokio pobūdžio fizinės jėgos bei kovinių imtynių veiksmų naudojimas;

2) specialiųjų priemonių, t. y. policijos ginkluotėje esamų lazdų, antrankių bei surišimo priemonių, dujų, tarnybinių šunų, transporto priverstinio sustabdymo bei kitų įstatymais leidžiamų ir vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintų, policijos aktyvios ir pasyvios gynybos priemonių naudojimas.

5. Prieš naudodamas fizinę prievartą arba šaunamąjį ginklą, policijos pareigūnas privalo įspėti apie tokį ketinimą, suteikdamas asmeniui galimybę įvykdyti teisėtus reikalavimus, išskyrus atvejus, kai delsimas kelia grėsmę pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai arba toks įspėjimas yra neįmanomas.

6. Policijos pareigūnas, jei jis su savimi neturi specialiųjų priemonių ar šaunamojo ginklo, gali panaudoti bet kokias pagalbines priemones, būtinas kėsinimuisi atremti ar pavojaus šaltiniui likviduoti.

7. Policijos pareigūnas, panaudojęs prievartą nepažeisdamas šio įstatymo reikalavimų ir padaręs žalą įstatymų saugomoms vertybėms, atsakomybėn netraukiamas.

8. Apie pareigūno panaudotą prievartą, sukėlusią asmens mirtį arba sužeidimą, nedelsiant informuojamas prokuroras.

9. Policijos pareigūnai turi būti specialiai parengti ir periodiškai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijose, susijusiose su fizinės prievartos, šaunamojo ginklo ar sprogstamųjų medžiagų panaudojimu.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-887, 2002-05-16, Žin., 2002, Nr. 54-2116 (2002-05-31)

24 straipsnis. Fizinės prievartos panaudojimo pagrindai

1. Policijos pareigūnas turi teisę panaudoti fizinę prievartą:

1) gindamas save, kitą asmenį nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio gyvybei ar sveikatai kėsinimosi;

2) sulaikydamas teisės pažeidimą padariusį asmenį, kuris aktyviais veiksmais vengia sulaikymo;

3) kai kėsinamasi į policijos kontroliuojamą ar saugomą objektą, transporto priemonę, šaunamąjį ginklą, sprogstamąsias medžiagas, specialiąsias ryšio, aktyvios ar pasyvios gynybos priemones ar kitą policijos turtą;

4) masinių riaušių ar grupinių veiksmų, kuriais pažeidžiama viešoji tvarka, metu;

5) esant tarnybiniam būtinumui, stabdydamas transporto priemonę.

2. Draudžiama panaudoti kovinių imtynių veiksmus bei specialiąsias priemones prieš moteris, kai akivaizdu, kad jos nėščios, taip pat prieš asmenis, kai akivaizdu, kad jie invalidai ar nepilnamečiai (jei jų amžius žinomas pareigūnui arba išvaizda atitinka amžių, išskyrus atvejus, kai jie priešinasi pavojingu gyvybei ar sveikatai būdu arba jei užpuola tokių asmenų grupė ir šis užpuolimas kelia grėsmę gyvybei ar sveikatai.

25 straipsnis. Šaunamojo ginklo panaudojimas

1. Policijos pareigūnas, kai kitos prievartos priemonės yra neveiksmingos, kaip išimtinę priemonę turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą.

2. Policijos pareigūnas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš asmenį tokiais atvejais:

1) gindamas save, kitą asmenį nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo gyvybei ar sveikatai nusikalstamo kėsinimosi;

2) sulaikydamas nusikalstamą veiką padariusį asmenį, kuris aktyviais veiksmais vengia sulaikymo, jeigu kitaip jo neįmanoma sulaikyti, taip pat tais atvejais, kai asmuo atsisako įvykdyti teisėtą reikalavimą padėti ginklą ar kitą daiktą, kuriuo galima sužaloti žmogų, jeigu kyla pavojus policijos pareigūno ar kito žmogaus gyvybei ar sveikatai ir kitaip jo neįmanoma nuginkluoti;

3) atremdamas saugomų objektų užpuolimą;

4) kai būtina išlaisvinti įkaitus arba užkirsti kelią teroro aktui;

5) pabėgimo iš įkalinimo vietų ar riaušių jose atvejais.

3. Policijos pareigūnas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš transporto priemonę ir gyvūnus.

4. Draudžiama panaudoti šaunamąjį ginklą žmonių susibūrimo vietose, jeigu nuo to gali nukentėti pašaliniai asmenys, prieš moteris, kai akivaizdu, kad jos nėščios, taip pat prieš asmenis, jei akivaizdu, kad jie invalidai, prieš nepilnamečius, jei jų amžius žinomas pareigūnui arba išvaizda atitinka amžių, išskyrus atvejus, kai jie priešinasi pavojingu žmogaus gyvybei ar sveikatai būdu arba jei užpuola tokių asmenų grupė ir šis užpuolimas kelia grėsmę gyvybei ar sveikatai.

26 straipsnis. Sprogstamųjų medžiagų panaudojimas

Policijos pareigūnas, nesukeldamas grėsmės žmogaus gyvybei, turi teisę panaudoti sprogstamąsias medžiagas sprogstamiesiems įtaisams sunaikinti, patekti į patalpą (vietą), kur laikomi įkaitai ar daromi kiti keliantys grėsmę žmogaus gyvybei ar sveikatai nusikalstami veiksmai.

27 straipsnis. Ginkluoto policijos pareigūno asmens saugumo garantijos

1. Policijos pareigūnas turi teisę išimti šaunamąjį ginklą iš dėklo ir parengti jį panaudoti, jei jis mano, kad konkrečioje situacijoje gali tekti jį panaudoti.

2. Policijos pareigūnas, nesukeldamas grėsmės įstatymų saugomoms vertybėms, turi teisę iššauti iš šaunamojo ginklo, kai būtina duoti pavojaus signalą, išsikviesti pagalbą arba įspėti apie galimą šaunamojo ginklo panaudojimą.

3. Policijos pareigūnas turi teisę panaudoti psichinę ar fizinę prievartą, jeigu sulaikomas ar sulaikytas asmuo bando panaudoti prievartą arba artinasi prie policijos pareigūno bei neklauso jo reikalavimo laikytis nurodyto atstumo, arba kėsinasi atimti iš policijos pareigūno šaunamąjį ginklą. Jeigu panaudotos prievartos priemonės yra neveiksmingos arba jų panaudojimas yra neįmanomas dėl asmens daromų veiksmų intensyvumo, o delsimas kelia grėsmę policijos pareigūno gyvybei, policijos pareigūnas gali panaudoti šaunamąjį ginklą.

PENKTASIS SKIRSNIS
POLICIJOS FINANSAVIMAS

28 straipsnis. Policijos finansavimas

1. Policija finansuojama iš valstybės biudžeto. Policijos departamentas turi atskirą išlaidų sąmatą.

2. Teritorinių policijos įstaigų ir savivaldybių institucijų susitarimu kuriamos ir įgyvendinamos bendros programos, skirtos nusikalstamumo prevencijai, gyventojų gyvybės, sveikatos bei turto, taip pat viešosios tvarkos apsaugai, finansuojamos iš savivaldybių biudžetų.

Savivaldybių institucijos iš savo biudžeto gali finansuoti ir kitas teritorinių policijos įstaigų įgyvendinamas programas, susijusias su vietos gyventojų saugumo užtikrinimu.

3. Policijos finansavimui gali būti naudojamos ir kitos įstatymų nustatyta tvarka gautos nebiudžetinės lėšos.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29 straipsnis. Netekę galios teisės aktai

Įsigaliojus šiam įstatymui, netenka galios:

1) Lietuvos Respublikos policijos įstatymo (Žin., 1991, Nr. 2-22) 1–4 straipsniai, 5 straipsnio 6, 8, 9 ir 10 dalys, 6, 7, 9–16, $16^{(3)}$, 17–21, $21^{(2)}$, 22–24 straipsniai, 27 straipsnio 3 dalis, 28, 30, 33–39, $39^{(2)}$, 40–43, 49 ir 50 straipsniai;

2) Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos policijos įstatymo, Lietuvos Respublikos laikinojo krašto apsaugos prievolės įstatymo ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos tarnybos įstatymo pakeitimo ir papildymo“ (Žin., 1994, Nr. 53-994) I dalis;

3) Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos policijos įstatymo 12, 15 ir 49 straipsnių pakeitimo“ (Žin., 1994, Nr. 82-1547);

4) Lietuvos Respublikos policijos įstatymo 12, 13, 37, 50 straipsnių pakeitimo ir papildymo $16^{(3)}$, $16^{(4)}$, $16^{(5)}$, $21^{(2)}$, $39^{(2)}$ straipsniais įstatymo (Žin., 1997, Nr. 69-1734) 1, 2, 3, 6, 7, 8 ir 9 straipsniai;

5) Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo 1990 m. gruodžio 11 d. nutarimas Nr. I-852 „Dėl Lietuvos Respublikos policijos įstatymo įsigaliojimo“ (Žin., 1991, Nr. 2-23).

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS VALDAS ADAMKUS

Lietuvos Respublikos
policijos veiklos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2008 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimas 2008/615/TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybiniu nusikalstamumu srityje (OL 2008 L 210, p. 1).

2. 2008 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimas 2008/616/TVR dėl Sprendimo 2008/615/TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybiniu nusikalstamumu srityje, įgyvendinimo (OL 2008 L 210, p. 12).

3. 2008 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimas 2008/617/TVR dėl Europos Sąjungos valstybių narių specialiųjų intervencijos padalinių bendradarbiavimo krizinėse situacijose gerinimo (OL 2008 L 210, p. 73).

Įstatymas papildytas priedu:
Nr. XI-444, 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. 130-5637 (2009-10-31)

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-887, 2002-05-16, Žin., 2002, Nr. 54-2116 (2002-05-31)

POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 23 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-1504, 2003-04-17, Žin., 2003, Nr. 42-1910 (2003-05-01)
POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 12 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Šis Įstatymas įsigalioja 2003 m. gegužės 1 d.

3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-1773, 2003-10-14, Žin., 2003, Nr. 104-4643 (2003-11-05)
POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 6, 12 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO IR PAKEITIMO ĮSTATYMAS

4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. X-603, 2006-05-11, Žin., 2006, Nr. 60-2118 (2006-05-27)
POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 6(1) BEI 6(2) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMAS

5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. X-1704, 2008-07-15, Žin., 2008, Nr. 87-3464 (2008-07-31)
POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO ANTROJO SKIRSNIO PAVADINIMO IR 11, 12, 14 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas, išskyrus 5 straipsnio 1 ir 2 dalis, įsigalioja 2008 m. spalio 1 d.

6.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XI-444, 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. 130-5637 (2009-10-31)
POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 1, 2, 3, 6(2), 7, 11, 12, 15, 16, 18, 19 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

7.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XI-1335, 2011-04-19, Žin., 2011, Nr. 52-2510 (2011-05-03)
POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 12 IR 13 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2011-05-04)
ausrine.trapinskiene@lrs.lt